

Ebü'l-Muîn en-Neseî ile Ebû İshak es-Saffâr'ın İmanın Mahlukiyeti Hakkındaki Görüşlerinin Değerlendirilmesi

Sümeyye Çekiç

 <https://orcid.org/0000-0003-0358-3064> | sumeyyecekic1994@gmail.com

Yüksek Lisans Öğrencisi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü
Kelâm Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye

Öz

Bu çalışmada, imanın yaratılıp yaratılmadığı tartışmasına dair Ebü'l-Muîn en-Neseî (öl. 508/1115) ile Ebû İshak es-Saffâr'ın (öl. 534/1139) görüşleri konu edilmiştir. Bu kapsamda öncelikle imanın mahlukiyeti tartışmasının kelâm tarihindeki yeri ele alınmış, özellikle de Ehl-i hadîs anlayışı ile Eş'arî ve Mâtürîdî âlimlerinin konuya yaklaşımları ortaya konulmuştur. Sonrasında Neseî ve Saffâr'ın imanın mahlukiyetiyle ilgili ortaya konulan çok sayıda yaklaşımdan hangisini tercih ettikleri belirlenmeye çalışılmıştır. İmanın mahlukiyeti meselesi Kur'an'ın yaratılmış olup olmadığı tartışmasının bir devamı olarak kendini göstermektedir. Tartışmanın merkezinde Allah'ın kendi zâtını mü'min olarak adlandırması ve kendisinden başka ilah olmadığına dair şahitlik etmesiyle ilgili âyet bulunmaktadır. Âyeti Allah'ın kelâm sıfatı kapsamında anlayan Ehl-i hadîs ve Eş'ariyye âlimleri, Allah'ın kendi birliğini tasdikleyen ilk mü'min olduğuna ve dolayısıyla imanın mahlûk olmadığına inanmaktadır. Bu yorumu doğru bulmayan, içlerinde Ebû İshak es-Saffâr'ın da bulunduğu Mâtürîdî kelâmcıları, imanı kulun bir fiili olarak görmektedir. Onlara göre insanın tüm fiilleri mahlûk olduğundan iman da mahlûktur. Diğer yandan Ebü'l-Muîn en-Neseî imanın yaratılmışlığı meselesini hidâyet kavramı üzerinden şekillendirmektedir. Hidâyet, Allah'ın kulu üzerinde doğru yola girmeyi yaratması demektir. Allah'tan başka insanları hidâyete erdirecek yoktur. Yani hidâyet tekvin sıfatı kapsamında ortaya çıkan bir fiildir. Tekvin sıfatı ezeli iken onun doğurduğu fiiller hâdis kabul edilmektedir. Buradan hareketle Neseî'ye göre iman Allah'ın hidâyet fiiline nispetle ezeli, insana nispetle de mahlûktur. Bu tartışmada; imana her şekilde mahlûktur diyen, imanı her şekilde ezeli gören ve ikisi arasında orta bir görüş benimseyen taraflar bulunmaktadır. Bu çalışmada konu, Neseî ile Saffâr'ın özelinde ortaya konulmaya çalışmıştır.

Anahtar Kelimeler

Kelâm, İman, İmanın Yaratılması, Ebü'l-Muîn en-Neseî, Ebû İshak es-Saffâr.

Etik Beyan	Bu çalışma, 1. Türkiye Sosyal Bilimler Sempozyumu'nda sunulan "Ebü'l-Muîn en-Neseî ile Ebû İshak es-Saffâr'ın İmanın Mahlukiyeti Hakkındaki Görüşlerinin Değerlendirilmesi" adlı tebliğin özetidir.
Türü	Bildiri Özeti
Geliş Tarihi	14.08.2021
Kabul Tarihi	19.08.2021
Yayın Tarihi	29.08.2021

Kategori	Sanat ve Beşeri Bilimler, Dini Araştırmalar, İlahiyat
Araştırma Alanı	Bildiriler, Kelâm
Sempozyum	:
Adı	1. Türkiye Sosyal Bilimler Sempozyumu
Web	https://sempozyum.okuokut.org/index.php/tsbs/article/view/18
Yer ve Tarih	Çevrim İçi - 28-29 Ağustos 2021
Sponsor	Oku Okut Derneği
Bildiri Oturum Bilgisi	4. Oturum - 28 Ağustos 2021 Cumartesi 18:00 - 20:00
Telif Hakkı	© 2021 Sümeyye Çekiç. Yazar telif hakkını elinde tutarak yayımcıya uygun lisans ile yayım izni vermiştir.
Lisans	
Yayımcı	Oku Okut Yayınları
Kaynak Gösterimi	Çekiç, Sümeyye. “Ebü'l-Muîn en-Neseî ile Ebû İshak es-Saffâr'ın İmanın Mahlukiyeti Hakkındaki Görüşlerinin Değerlendirilmesi”. 1. <i>Türkiye Sosyal Bilimler Sempozyumu: Bildiri Özetleri Kitabı</i> . ed. Abdullah Demir. 89-92. Ankara: Oku Okut Yayınları, 2021. https://doi.org/10.55709/okuokutpress.8

An Evaluation of Abū al-Mu'in al-Nasafi's and Abū Ishāq al-Şaffār's Views on the Creation of Faith

Sümeyye Çekic

 <https://orcid.org/0000-0003-0358-3064> | sumeyyecelik1994@gmail.com
Master's Student, Ankara Yıldırım Beyazıt University, Institute of Social Sciences,
Department of Theology, Ankara, Turkey

Abstract

This study discusses the views of Abū al-Mu'in al-Nasafi (d. 508/1115), and Abū Ishāq al-Şaffār (d. 534/1139) on the debate over whether faith is created or not. First of all, the place of this debate in the history of kalām is discussed, particularly the approaches adopted by Ahl al-Ḥadīth, Ash'arī, and Māturīdite scholars to the subject. The study then determines the approach, preferred by al-Nasafi, and al-Şaffār, to the creation of faith. The question of the creation of faith manifests itself as a follow-up of the debate over whether the Qur'ān was created or not. At the center of the discussion is the verse about Allah's calling himself a believer, and testifying that there is no god but Him. The Ahl al-Ḥadīth, and Ash'arī scholars, who interpret the verse in relation to Allah's attribute of speech, believe that Allah is the first believer to affirm His own unity and, therefore, belief is not created. The Māturīdite theologians, including Abū Ishāq al-Şaffār who do not find this interpretation accurate, consider faith as an act done by the servant himself. They think that, since all human actions are created, belief is also created. On the other hand, Abū al-Mu'in al-Nasafi explains the issue of the creation of faith through the concept of hidāyat. Hidāyat means that Allah creates the right path for His servant. There is no one who can guide people except for Allah Himself. In other words, hidāyat is an act that occurs as a result of the attribute of takwīn. While the attribute of takwīn is eternal, the actions that it gives birth to are accepted as hadith. From this point of view, according to al-Nasafi, faith is eternal in relation to Allah's act of guidance, and it is something created in relation to human beings. In this discussion, there are those who believe that faith is created under any circumstance, those who see faith as absolutely eternal, and those who adopt a midway between the two. This study discusses the subject in relation to al-Nasafi, and al-Şaffār.

Keywords

Kalām, Faith, Creation of Faith, Abū al-Mu'in al-Nasafi, Abū Ishāq al-Şaffār.

Ethical Statement	This paper is a summary of the study titled "An Evaluation of Abū al-Mu'in al-Nasafi's and Abū Ishāq al-Şaffār's Views on the Creation of Faith" presented at the 1st Turkish Symposium of Social Science.
Type	Conference Proceeding
Received	2021-08-14
Accepted	2021-08-19
Published	2021-08-29
Category	Art & Humanities, Religion & Theology
Research Area	Symposium Proceeding, Kalām

Conference	:
Title	The 1st Turkish Symposium of Social Sciences
Web	https://sempozyum.okuokut.org/index.php/tsbs/article/view/18
Location & Date	Online - August 28-29, 2021
Sponsor	Oku Okut Association
Proceeding Session	Session 4 - August 28, 2021, Saturday 18:00 - 20:00
Copyright	© 2021 Sümeyye Çekiç. The author retains the copyright and provides the publisher with a proper license to publish.
License	
Publisher	Oku Okut Press
Citation	Çekiç, Sümeyye. “An Evaluation of Abū al-Mu’in al-Nasafī’s and Abū Ishāq al-Şaffār’s Views on the Creation of Faith”. The 1st Turkish Symposium of Social Sciences: The Book of Abstracts. <i>ed. Abdullah Demir</i> . 89-92. Ankara: Oku Okut Press, 2021. https://doi.org/10.55709/okuokutpress.8